

Úpadek samotný představuje hraniční situaci v ekonomickém životě dlužníka, a to jak v případě dlužníka podnikatele, tak i v případě dlužníka nepodnikatele. Vzhledem k specifické povaze úpadku nelze použít standardních procesních prostředků pro řešení této úpadkové situace, a proto byl zaveden do právního řádu nový procesní druh, který se nazývá konkurzní řízení.

Výraz konkurz má svůj jazykový původ v latině. Původní latinský termín „concursum creditorum“ znamená souběh věřitelů. To znamená, že nemůže jít pouze o jediného věřitele, ale jeden a ten samý dlužník musí mít nejméně dva věřitele, kteří mají vůči němu své pohledávky. Termín „concursum creditorum“ však vyjadřuje jen částečně obsah a podstatu konkurzního řízení, neboť konkurzní řízení je univerzální nejen co do počtu věřitelů, nýbrž i co do svého předmětu.

Jak vyplývá z výše uvedeného, jedná se o občanské soudní řízení zvláštního druhu. Řízení konkurzní zasahuje všechen dlužníkuv majetek, který je jinak podroben nucenému výkonu a který měl dlužník v době prohlášení konkurzu, jakož i vše to, co dlužník za konkurzního řízení nabyt, ať již úplatně či bezúplatně (např. dědictvím nebo darem). Z tohoto dlužníkova majetku pak mají být uspokojeny pohledávky dlužníkových věřitelů relativně rovnoměrně a spravedlivě. Významným aspektem konkurzního řízení je, že ani poměrným ani neúplným uspokojením pohledávky dlužníkových věřitelů nezaniknou. Tyto pohledávky lze totiž vůči úpadci vymáhat i po skončení konkurzního řízení, a to až do jejich úplného zaplacení z jeho majetku, který dlužníkovi po konkurzu zbude, anebo který nabude dodatečně.

Dále je nutno říci, že konkurzní řízení samo je řízením značně složitým, neboť probíhá několika svou podstatou rozdílnými etapami či fázemi, majícími jednak povahu jak řízení nalézacího, a to s prvky řízení sporného i nesporného, tak i řízení vykonávacího.